

AMBROSIUS

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Latijnse naam = 'Vol van amber' (= zoetgeurige, harsachtige stof); 'vol van ambrosia (of ambrozijn)'.

Ambrozijn als symbool

Beschouwd als godenspijs, naast de godendrank nectar. Nectar en ambrozijn maakten je onsterfelijk. In de christelijke symbooltaal worden Gods Woord en de Eucharistie herhaaldelijk 'ambrozijn' genoemd.

Ambrosius van Milaan, Italië; bisschop & kerkleraar; † **397**; **feest** † 4 & 5 april (begrafenis) & **7 december** (bisschopswijding).

Ambrosius moet rond 339 geboren zijn. Hij had nog een tien jaar oudere zus Marcellina (+ 398; feest 17 juli) en een broer die daar vlak onder kwam: Satyrus (+ 378; feest 17 september). Ook zij worden eveneens als heiligen vereerd. Zij waren de drie kinderen van de Romeinse prefect voor Gallië, Ambrosius, die in de keizerlijke residentie Trier zetelde. Daar zijn dan ook alle drie de kinderen geboren. Na de dood van vader verhuisde moeder met de kinderen naar Rome zodat ze de best mogelijke opleiding zouden kunnen krijgen. Moeder en dochter waakten over het welzijn van de twee jongens. Toen moeder overleed, nam Marcellina haar taak met grote vanzelfsprekendheid van haar over. Het onderling respect van de drie kinderen was bijzonder groot. Ambrosius werd uiteindelijk door keizer Valentinianus I (368-377) tot gouverneur van Noord-Italië benoemd, met als standplaats Milaan. Marcellina bleef in Rome achter en bad voor het geestelijk welzijn van haar getalenteerde broers.

In die tijd was ook de christenheid van Milaan ernstig verscheurd over de kwestie hoe je op de juiste manier over Jezus sprak. Was Hij God of was Hij mens? De gemoederen liepen hoog op. Ambrosius was zo delicaat in zijn optreden dat hij het respect van beide partijen won. Toen dan ook de bisschop van Milaan overleed, riepen zowel de geestelijken als de leken die voor de nieuwe benoeming in de kerk verzameld waren, om Ambrosius als nieuwe bisschop. Hij protesteerde heftig. Hij was nog niet eens gedoopt. Hoe dan ook, er was voor Ambrosius geen ontkomen aan: in die tijd gold nog de stelregel 'de stem van het volk is de stem van God' (vox populi vox Dei). Op 30 november 374 werd hij gedoopt en op 7 december daaraan volgend ontving hij de bisschopswijding.

Ambrosius kon bijzonder goed preken, en deed zijn naam ('vol van zoet geurige amber') alle eer aan, want de gelovigen luisterden graag naar de woorden die als honing uit zijn mond vloeiden. Later hebben bewonderaars daar een legende omheen verteld, die ze ontleenden aan de Griekse mythologie.

Legende

In de tijd, dat de dienaar Gods, Ambrosius, nog maar een kind was, openbaarde zich de hand van de Heer.

Op een dag - aldus de legende - werd hij als baby in zijn wiegje buiten in de tuin van zijn vaders ambtswoning gezet. Het kind sliep met de mond open. Plotseling kwam er een zwerm bijen aangevlogen en ging over zijn hele gezicht zitten. De bijen vlogen zelfs zijn mond in en uit. Op dat moment was het kind toevertrouwd aan de zorgen van het kindermisje. Zijn vader maakte juist een wandelingetje in de tuin samen met zijn vrouw of met zijn dochter. Het kindermisje kwam in paniek aangehold. Toen vader in allerijl kwam kijken, verbood hij haar de bijen weg te jagen. Hij was namelijk bang dat ze het kind dan wel eens kwaad zouden kunnen doen. Na een poosje vlogen de bijen weer weg. Ze gingen zo hoog de lucht in, dat ze met het blote oog niet meer te zien waren. De vader was verbluft en sprak: "Als dit kind in leven blijft, zal er iets heel groots uit hem groeien."

Zo moest vervuld worden wat geschreven staat: "Wijze woorden zijn als honingraat." Het was namelijk de zwerm bijen die ervoor gezorgd heeft, dat wij nu zulke mooie geschriften van hem bezitten, waarin zo prachtig de hemelse vreugde wordt bezongen en die de geest van de mensen weten te verheffen van het aardse naar het hemelse.

Ambrosius raakte ook bij de politiek betrokken door de scheiding tussen kerk en staat te benadrukken. Zo weigerde hij keizer Theodosius I (380-395) de toegang tot de kerk, omdat deze in de Griekse stad Thessaloniki duizenden mensen had laten afslachten. Pas na boetedoening vergaf Ambrosius hem.

Daarnaast was hij ook een groot bevorderaar van het kerkgezag (Ambrosiaanse hymnen). Naar het heet gebruikte hij populaire straatliedjes om er nieuwe liturgische teksten op te maken.

Al de tijd dat Ambrosius uitgroeide tot een van de grootste bisschoppen van de westerse kerk, stond zijn zus Marcellina hem ter zijde met haar gebed. Hij stierf het eerste van de twee: 4 april 397. Zij volgde hem in het graf een jaar later.